

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie, wat betreft de aanpassing aan het bestuursdecreet van [...]

Artikel 1

In de definities worden de verwijzingen naar het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 vervangen door verwijzing naar het bestuursdecreet van [....].

Er wordt o.m. verwezen naar het begrip beleidsdomein, zoals vermeld in artikel III.1 van het bestuursdecreet. Artikel III.1 van het bestuursdecreet stelt dat de Vlaamse administratie is opgebouwd op basis van homogene beleidsdomeinen en dat de Vlaamse Regering deze homogene beleidsdomeinen vaststelt.

Met Vlaamse administratie wordt het begrip bedoeld, zoals vermeld in artikel III.1 van het bestuursdecreet dus met inbegrip van de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid.

Het begrip Vlaamse ministeries wordt niet meer in het bestuursdecreet gedefinieerd maar in dit organisatiebesluit (artikel 1bis). De verwijzing naar het kaderdecreet bestuurlijk beleid (nu bestuursdecreet) voor deze term wordt dus geschrapt.

Artikel 2

Er wordt een nieuw hoofdstuk Ibis ingevoegd in het organisatiebesluit. Het betreft bepalingen inzake de werking van departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid die opgenomen werden in het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, maar die niet meer werden overgenomen in het bestuursdecreet. Dit betreft een bestuurlijke vernieuwing uit het witboek open en wendbare overheid zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 juli 2017. Ook de Raad van State stelde dat het op basis van artikel 87, §1 BWHI uitsluitend aan de Regering toekomt om de organisatie en werking van de diensten van de Regering te regelen (1). In de memorie van toelichting bij het bestuursdecreet, artikel III 1, wordt gesteld dat deze bepalingen zullen worden opgenomen in het organisatiebesluit van de Vlaamse Regering. Zo kan bepaald worden dat per beleidsdomein een Vlaams ministerie kan worden opgericht. Ook de bepalingen omtrent de operationele autonomie van IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (artikel 7 van het kaderdecreet) verschuiven naar het organisatiebesluit.

- Nieuw artikel 1bis :

Artikel 3 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid bepaalde: "Per homogeen beleidsdomein wordt een Vlaams ministerie opgericht. Een Vlaams ministerie bestaat uit een departement en, desgevallend, intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid."

Dit artikel wordt minder beperkend geformuleerd. De oorspronkelijke bepaling uit het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 beperkte de bij artikel 87 BWHI voorbehouden

1 Advies Raad van State nr. 33.992/ bij het ontwerp van kaderdecreet bestuurlijk beleid, Parl.St., VI. Parl.,2002-2003, nr. 1612/1.

bevoegdheid van de Vlaamse Regering om haar eigen diensten in te richten. De Raad van State had, gelet op de bepaling dat een Vlaams ministerie uit een departement bestaat, bezwaar tegen het naast elkaar bestaan van twee departementen (Kanselarij en Bestuur en Informatie Vlaanderen) binnen het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur gedurende een overgangperiode.⁽²⁾

Met de nieuwe formulering beschikt de Vlaamse Regering over meer flexibiliteit om haar diensten te organiseren. Op basis van artikel 87 BWHI kan de Vlaamse Regering ook andere instanties dan departementen en agentschappen oprichten (zie DBRC en de Onderwijsinspectie).

- Nieuw artikel 1ter

De taken van IVA's en EVA's worden vermeld in artikel III.2 van het bestuursdecreet.

De artikelen die handelen over de opdeling in en de taakstelling en de criteria van de departementen, de IVA's met en zonder rechtspersoonlijkheid, en de EVA's werden herbekeken in die zin dat de uitzonderlijke status van uitvoeringscapaciteit bij departementen en beleidsondersteuning bij agentschappen werd verlaten (cfr. decreet van 26 juni 2015 tot wijziging van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 wat betreft de organisatie van de beleidsuitvoering en de beleidsvoorbereiding, de ondernemingsplannen en de gemeenschappelijke dienstverlening.)

In de bepaling dat beleidsondersteunende taken kunnen toevertrouwd worden aan intern verzelfstandigde agentschappen wordt de voorwaarde dat dit kan als dat de kostenefficiëntie van de beleids- en beheerscyclus van dat beleidsveld verhoogt geschrapt. Idem wat de voorwaarden betreft om beleidsuitvoerende taken aan een departement toe te kennen. De praktijk leert immers dat dit geen uitzonderingstoestand meer is.

Dit principe wordt nu bevestigd voor de departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid.

- Nieuw artikel 1quater

Artikel 6 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid betreffende IVA's zonder rechtspersoonlijkheid wordt gedeeltelijk hernomen:

“Art 6. § 1. Met behoud van de toepassing van artikel 4, § 1, tweede lid, zijn de intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid diensten van de Vlaamse Gemeenschap die belast worden met taken van beleidsuitvoering en die beschikken over operationele autonomie zoals bedoeld in artikel 7.

§ 2. De Vlaamse regering is gemachtigd om intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid op te richten.

Het oprichtingsbesluit omvat een opsomming van de doelstellingen en taken die aan het intern verzelfstandigde agentschap worden toevertrouwd. Bij het agentschap kan een raadgevend comité worden opgericht, tenzij bij het agentschap een adviesraad, als vermeld in artikel 3, derde lid, werd opgericht.

² Zie advies van de Raad van State van 29 januari 2015 nr. 56.919/3 bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de omvorming van de beleidsdomeinen Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en Bestuurszaken tot het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur.

§ 3. Het hoofd van een intern verzelfstandigd agentschap is het personeelslid dat, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie en subdelegatie van die bevoegdheid, en in voorkomend geval bijgestaan door een adjunct, hierna algemeen directeur genoemd, door de Vlaamse regering wordt belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het agentschap.

§ 4. De Vlaamse Regering deelt het oprichtingsbesluit van een intern verzelfstandigd agentschap, evenals elke wijziging, opheffing of intrekking ervan, binnen de dertig dagen mee aan het Vlaams Parlement. De Vlaamse regering maakt een afschrift van dit besluit over aan het Rekenhof.”

Enkel volgende passages worden niet hernomen:

“De Vlaamse Regering is gemachtigd om intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid op te richten. “(geen machtiging aan zichzelf).

Volgende bepaling is reeds opgenomen in het bestuursdecreet (artikel III.1) en wordt bijgevolg in het voorstel tot wijziging van het organisatiebesluit niet meer opgenomen: “*Bij het agentschap kan een raadgevend comité worden opgericht, tenzij bij het agentschap een adviesraad, als vermeld in artikel 3, derde lid, werd opgericht.*”

Paragraaf 4 is geschrapt in het bestuursdecreet (vervangen door regeling van artikel III.3 bestuursdecreet) en wordt niet meer overgenomen : “*§ 4. De Vlaamse regering deelt het oprichtingsbesluit van een intern verzelfstandigd agentschap, evenals elke wijziging, opheffing of intrekking ervan, binnen de dertig dagen mee aan het Vlaams Parlement. De Vlaamse regering maakt een afschrift van dit besluit over aan het Rekenhof.*”

Dit is vervangen door de regeling van artikel III.3 van het bestuursdecreet : “*De Vlaamse Regering houdt een volledig en geactualiseerd overzicht bij van alle intern en extern verzelfstandigde agentschappen en hun eventuele statuten en publiceert dat op de centrale website van de Vlaamse overheid.*”

De IVA zonder rechtspersoonlijkheid ressorteren onder de rechtspersoonlijkheid van de Vlaamse Gemeenschap. Dit geldt ook voor de IVA's die belast zijn met taken in gewestaangelegenheden. De rechtspersoon Vlaams Gewest beschikt immers niet over eigen organen. Overeenkomstig artikel 1, §1 en artikel 3 van de BWHI oefenen de organen van de Vlaamse Gemeenschap immers de bevoegdheden en attributen van de rechtspersoonlijkheid van het Vlaamse Gewest uit.

- Nieuw artikel 1quinquies

Herneemt artikel 7 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid inzake operationele autonomie van IVA's zonder rechtspersoonlijkheid en breidt de operationele autonomie uit tot de departementen. Dit artikel is identiek met het artikel III. 5 van het bestuursdecreet dat handelt over operationele autonomie van IVA's met rechtspersoonlijkheid. Enkel de bepaling dat de Vlaamse Regering specifieke delegaties kan verlenen aan de hoofden van de IVA's (en departementen) is geschrapt omdat de Vlaamse Regering geen machtiging aan zichzelf moet geven.

Artikel 3

In het opschrift van hoofdstuk III wordt de verwijzing naar de strategische adviesraden (SAR's) geschrapt. Zij maken immers volgens het bestuursdecreet geen deel meer uit van de Vlaamse administratie (cfr. artikel 1.3, 2° van het bestuursdecreet). In het kader van beter bestuurlijk beleid was het de bedoeling dat er een 1-op-1-relatie tussen SAR en beleidsdomein zou zijn, maar dat is in de praktijk niet meer het geval en de expliciete koppeling van een SAR en beleidsdomein in het oude SAR-decreet is in het bestuursdecreet geschrapt.

Artikel 4

De indeling van de SERV bij het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur wordt geschrapt (cfr. toelichting bij artikel 3).

Artikel 5

De verwijzing naar het Vlaams Toekomstfonds wordt geschrapt. Dit is ontbonden bij decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016 (artikel 93).

Artikel 6

Artikel 21 van het organisatiebesluit wordt aangepast aan de opheffing van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie op 1 januari 2017 bij decreet van 23 december 2016 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid. De VRWI was van 2010 tot 2016 het strategische adviesorgaan van de Vlaamse Regering voor wetenschap en innovatie. De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen nl. VARIO is de opvolger van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie.

Ook wordt de verwijzing naar de Herculesstichting geschrapt aangezien deze ontbonden werd met ingang van 1 januari 2016 ingevolge het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, artikel 69/2, zoals ingevoegd door het decreet van 20 november 2015.

Artikel 7

De indeling van de VLOR bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt geschrapt. Enkel voor de toepassing van het Vlaams personeelsstatuut dient deze ingedeeld te worden in een beleidsdomein (zie artikel 13).

Artikel 8

Schrapping van de indeling van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid bij het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Artikel 9

Artikel 4 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid bepaalde :

“§ 1. De beleidsondersteunende taken worden toevertrouwd aan de departementen.

In afwijking van het eerste lid kunnen beleidsondersteunende taken toevertrouwd worden aan intern verzelfstandigde agentschappen of publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen als dat de kostenefficiëntie van de beleids- en beheerscyclus van dat beleidsveld verhoogt. (...)”

In toepassing hiervan werd het agentschap Sport Vlaanderen belast met beleidsondersteunende taken (huidig artikel 24, §4 van het organisatiebesluit).

Deze bepaling wordt geschrapt aangezien de uitzonderingstoestand van de toekenning van beleidsondersteunende taken aan agentschappen is opgeheven in het bestuursdecreet (artikel III.2).

Tevens wordt de indeling van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media bij het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media geschrapt.

Artikel 10

Schrapping van de indeling van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij bij het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Artikel 11

De Scheepvaart en Waterwegen en Zeekanaal worden geschrapt wat de entiteiten van MOW betreft. Per 10 februari 2017 werd nv De Scheepvaart omgevormd tot De Vlaamse Waterweg, en op 1 januari 2018 is ook Waterwegen en Zeekanaal hierin opgegaan.

Schrapping van de vermelding dat de Mobiliteitsraad van Vlaanderen tot het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken behoort.

Artikel 12

Schrapping van de indeling van volgende SAR's tot het beleidsdomein Omgeving:

- Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed
- Vlaamse Woonraad bij het Agentschap Wonen-Vlaanderen
- Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.

Zie evenwel wat SARO en Minaraad betreft artikel 13 over de toepassing van het Vlaams Personeelsstatuut.

De bepalingen betreffende de toekenning van beleidsondersteunende taken aan het agentschap Wonen-Vlaanderen en het agentschap Onroerend Erfgoed worden geschrapt. De uitzonderingstoestand van de toekenning van beleidsondersteunende taken aan de agentschappen is immers opgeheven door het bestuursdecreet.

Artikel 13

De SAR's maken volgens het bestuursdecreet geen deel uit van de Vlaamse administratie (artikel I.3, 2° bestuursdecreet). De onderbrenging van de SAR's in een beleidsdomein is wel van belang voor de toepassing van het VPS op het personeel van de secretariaten o.m. i.v.m de aanduiding van afdelingshoofden waarvoor het managementorgaan van het beleidsdomein bevoegd is en ook voor de toepassing van de interne arbeidsmarkt binnen het beleidsdomein.

Een analoge bepaling als deze die in het VPS werd ingeschreven voor GO! (GO! wordt geacht deel uit te maken van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming voor de toepassing van het VPS- artikel VI 1 en V 38 van het VPS) dringt zich op.

Voor volgende SAR's dient er niets vermeld te worden aangezien het personeel van de secretariaten niet onder het VPS valt: SERV, Strategische Adviesraad voor het Vlaams Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid, Mobiliteitsraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij. De Strategische adviesraad Jeugd, Sport en Media is ingedeeld bij het departement CJSM en de Vlaamse Woonraad bij het Agentschap Wonen-Vlaanderen dus dit personeel valt al onder een beleidsdomein. Dan blijven enkel nog volgende SAR over die voor de toepassing van het VPS moeten ingedeeld worden bij een beleidsdomein: VLOR, SARO en Minaraad.

Artikel 14

In artikel 30 van het organisatiebesluit wordt het begrip beleidsondersteuning uitgelegd. De verwijzing naar de taakverdeling tussen departementen en agentschappen wordt geschrapt, aangezien deze in principe alle taken op zich kunnen nemen (cfr. artikel III.2 van het bestuursdecreet).

De verduidelijking van het begrip beleidsondersteuning blijft behouden.

Het begrip beleidsondersteuning blijft relevant omdat in het bestuursdecreet private EVA's worden uitgesloten van de mogelijkheid om beleidsondersteunende taken op te nemen. Essentiële overheidsfuncties mogen overeenkomstig de adviespraktijk van de Raad van State niet aan private EVA's toevertrouwd worden.

In de memorie van toelichting bij het bestuursdecreet (artikel III.2) wordt eveneens duiding gegeven bij de begrippen beleidsondersteuning en beleidsuitvoering.

De departementen nemen de beleidsondersteunende taken op, tenzij de beleidsraad een andere taakverdeling vaststelt en onverminderd de toewijzing van taken in de oprichtingsbesluiten en – decreten. Deze bepaling wordt ingevoegd omdat de opdrachten van de departementen niet in andere reglementering bepaald worden en er anders een hiaat zou kunnen ontstaan wat hun bevoegdheden betreft.

Artikel 15

Vervanging van de verwijzing naar het kaderdecreet door de verwijzing naar het bestuursdecreet in artikel 31 van het organisatiebesluit.

Artikel 16

Dit artikel beoogt de uitvoering van het Regeerakkoord 2014-2019 waarin is bepaald “De minister kan desgewenst deelnemen van de vergadering van het managementcomité of zich erin laten vertegenwoordigen door iemand van zijn kabinet. Wanneer de minister dit doet kan dit in de plaats komen van de beleidsraad”.

Artikel 17

De wijziging aan artikel 32bis beoogt een bijkomende uitzondering in te voeren op de algemene regel van artikel 32 inzake de samenstelling van de beleidsraad voor de hoofden van de Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Oostende-Brugge, de Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Kortrijk-Wevelgem, de Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Antwerpen en de Vlaamse Havens

Deze LOM's zijn belast met de duurzame ontwikkeling, de instandhouding, het beheer en het onderhoud van de luchthaveninfrastructuur en de terbeschikkingstelling van die infrastructuur, of een deel ervan, tegen marktconforme vergoeding, aan de LEM's (luchthavenexploitatie maatschappijen), die zorgen voor de commerciële uitbating ervan.

Vlaamse Havens is belast met het realiseren en ter beschikking stellen van basisinfrastructuur in het kader van de verbetering van de maritieme toegangswegen tot elk havengebied door middel van de aanleg, met inbegrip van de financiering van nieuwe zeesluizen en aanhorigheden met het oog op de terbeschikkingstelling aan de respectievelijke havenbedrijven.

Deze agentschappen hebben m.a.w. specifieke beleidsuitvoerende taken die enerzijds voor wat betreft de Vlaamse Havens worden gefaciliteerd via dochtervennootschappen met de havenbedrijven of via overlegorganen met de Nederlandse overheid en die voor een belangrijk deel van operationele aard zijn, en anderzijds voor wat betreft de LOM's op kwantitatieve en kwalitatieve wijze zijn omschreven in hun statuten en ondernemingsplannen.

Deze agentschappen zijn bovendien voor aansturing, toezicht en werkingsvoorwaarden dermate verweven met het departement Mobiliteit en Openbare Werken, dat al vertegenwoordigd is in de Beleidsraad, dat hun belangen reeds worden behartigd in beleidsraad. In het licht van het gelijkheidsbeginsel ten overstaan van andere agentschappen van het Beleidsdomein MOW is het derhalve niet aangewezen, dat voornoemde 4 agentschappen deel uitmaken van de beleidsraad van MOW.

Artikel 18

De artikelen treden in werking op 1 januari 2019, datum van inwerkingtreding van het bestuursdecreet, met uitzondering van volgende artikelen:

- Artikel 5 i.v.m. de opheffing van het Vlaams Toekomstfonds heeft uitwerking met ingang van 31 december 2015;
- artikel 6, 1° i.v.m. de opheffing van de Herculesstichting heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2016;
- artikel 6, 2° i.v.m. de opheffing van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2017;

- artikel 11, 1° i.v.m. de omvorming van De Scheepvaart tot De Waterweg heeft uitwerking met ingang van 10 februari 2017 ;
- artikel 11, 2° i.v.m. schrapping van Waterwegen en Zeekanaal heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2018.